

GUVERNUL ROMÂNIEI

Hr. 11422/VSP/27.02.2013

APROBĂ

~~Klaus Werner~~ **IOHANNIS**
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

~~Nicolae Ciucă~~
PRIM-MINISTRUL ROMÂNIEI

MEMORANDUM

De la: Virgil-Daniel POPESCU, ministrul energiei

Avizat: Bogdan Lucian AURESCU, ministrul afacerilor externe

Adrian CĂCIU, ministrul finanțelor

Marian-Cătălin PREDOIU, ministrul justiției

Tema: *Aprobarea semnării de către România a Acordului-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale, adoptat la Marrakesh la 15 noiembrie 2016, astfel cum a fost amendat la 3 octombrie 2018*

I. Context

Alianța Solară Internațională (ISA) a fost înființată la 30 noiembrie 2015 la Paris, din inițiativa comună a președintelui Franței și a prim-ministrului Indiei, ca o coaliție a țărilor bogate în resurse solare, pentru a răspunde nevoilor lor energetice. După șapte ani de la înființare, ISA s-a extins către țările dezvoltate din Europa, Asia-Pacific și din America Latină. Șapte state membre (SM) ale Uniunii Europene (UE) au ratificat Acordul-cadru privind înființarea ISA: Franța, Germania, Grecia, Italia, Regatul Țărilor de Jos, Suedia și Danemarca, iar Luxemburg și Ungaria sunt semnatare.

ISA și-a propus să încurajeze cât mai multe state să devină membre, pentru a

reprezenta o voce cât mai puternică în promovarea tranziției treptate de la energiile convenționale către cele din surse regenerabile, cu precădere energia solară.

ISA oferă o platformă dedicată de cooperare între țările bogate în resurse solare, prin care comunitatea globală, inclusiv guverne, organizații internaționale, corporații și alte părți interesate pot contribui la atingerea obiectivului comun de creștere a utilizării energiei solare. Nevoile energetice ale țărilor membre ISA pot fi satisfăcute într-un mod sigur, convenabil, accesibil și durabil, prin capacități mărite de producție de energie solară, răspunzând necesității combaterii schimbărilor climatice, prin reducerea gazelor cu efecte de seră.

ISA este ghidată de **strategia sa intitulată „Către 1000”**, care își propune să mobilizeze 1000 de miliarde dolari americani de investiții în soluții de energie solară până în anul 2030, oferind, în același timp, acces la energie pentru 1000 de milioane de oameni care folosesc soluții de energie curate și rezultând instalarea a 1000 GW de capacitate de energie solară. Acest lucru ar ajuta la atenuarea emisiilor solare globale cu 1000 de milioane de tone de CO₂ în fiecare an. Pentru atingerea acestor obiective, ISA adoptă o abordare programatică. În prezent, ISA are 9 programe cuprinzătoare, fiecare concentrându-se pe o aplicație distinctă care ar putea ajuta la implementarea la scară largă a soluțiilor care utilizează energie solară.

Acordul-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale a fost adoptat/deschis spre semnare la 15 noiembrie 2016, la Marrakesh și a intrat în vigoare la 6 decembrie 2017, în conformitate cu art. XIII din Acord, după depunerea celui de-al cincisprezecelea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare¹.

Ulterior, Acordul-cadru a fost amendat, la 3 octombrie 2018; în forma inițială, art. VII stipula că numai statele membre ONU bogate în resurse solare, situate, complet sau parțial, între Tropicul Cancerului și Tropicul Capricornului, puteau deveni membre ale ISA. Prin adoptarea amendamentului amintit, această posibilitate este oferită tuturor statelor membru ONU, indiferent de poziția geografică. Acordul-cadru amendat a intrat în vigoare la 8 ianuarie 2021².

Propunem prezentarea pe scurt a principalelor prevederi ale Acordului (spre ex. structurile ISA – Adunarea, Secretariatul etc.)

Fiecare stat membru desemnează un Punct Național de Contact pentru ISA, care are sarcina de a identifica domeniile de interes comun, de a elabora propuneri de programe și de a face recomandări Secretariatului ISA cu privire la punerea în aplicare a obiectivelor Alianței.

¹ <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/No%20Vol%20me/54949/Part/I-54949-08000002804ed824.pdf>

² <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/No%20Vol%20me/56484/Part/I-56484-080000028059e144.pdf>

Conform Acordului-cadru, obiectivele ISA sunt:

- Abordarea colectivă a provocărilor comune cheie pentru extinderea implementării de proiecte de energie solară în conformitate cu necesitățile de energie;
- Implementarea de acțiuni coordonate pe bază de programe, care vizează o mai bună armonizare a obiectivelor în funcție de cerere și resurse;
- Promovarea finanțării pentru activități de inovare, cercetare și dezvoltare comune, care vizează tehnologiile de energie solară;
- Promovarea unei platforme cibernetice comune, care să faciliteze schimbul de idei și dialogul între specialiști.

Cu privire la finanțare, precizăm faptul că în statutul organizației nu există obligația plății unor cotizații anuale de către statele membre. Principalii finanțatori sunt India, Franța (în calitate de co-inițiator) și Australia. Statele membre pot plăti contribuții voluntare.

ISA urmărește atragerea cât mai multor instituții financiare, în special bănci, pentru realizarea de investiții ce vizează proiecte de energie solară, inclusiv producție, stocare și distribuție. Proiectele mari de energie solară implică costuri inițiale consistente de proiectare, realizare, echipamente și know-how. La realizarea acestor proiecte pot lua parte companiile și entitățile specializate din țările membre, prin participarea la licitații, în calitate de contractori sau subcontractori.

Alianța nu intenționează să dubleze activitățile altor organizații de profil (International Renewable Energy Agency – IRENA, Renewable Energy and Energy Efficiency Partnership – REEEP, International Energy Agency – IEA), dar va stabili rețele și va dezvolta sinergii cu acestea și le va completa eforturile într-o manieră durabilă și concertată.

ISA publică regulat rapoarte și studii cu privire la noile descoperiri și cercetări în domeniu, precum și la progresele înregistrate în țările membre, împreună cu stadiul de implementare a proiectelor. Acestea sunt utile autorităților de specialitate pentru a avea o viziune mai clară a obiectivelor pe care și le propun și a modului de implementare. Pe lângă publicațiile respective, ISA organizează regulat întâlniri ministeriale, la care participă reprezentanții ministerelor energiei din țările membre și în care se discută planuri de acțiune și proiecte avute în vedere sau propuse de diversele țări.

Art. VII din Acord prevede că statutul de membru al ISA este dobândit prin semnarea acestui tratat și depunerea ulterioară a unui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare. Conform art. XIII, paragraful 2 din Acord, *“pentru membrii care au depus instrumentul de ratificare, acceptare sau aprobare după intrarea în vigoare a Acordului cadru, prezentul Acord-cadru intră în vigoare în cea de-a 30-a zi după data depunerii instrumentului relevant”*

II. Principalele beneficii pentru România și provocări identificate

Domeniul central de activitate al ISA prezintă o arie de cuprindere care corespunde

unui interes concret de dezvoltare a României pentru următorul deceniu. Din perspectiva României, există potențial semnificativ de sporire a utilizării surselor regenerabile de energie și prin utilizarea finanțării necesare oferite de ISA pentru proiecte care utilizează energia solară.

Dintre avantajele asocierii la ISA menționăm:

1. Creșterea ponderii resurselor regenerabile de energie în consumul final de energie este asociată renunțării treptate la cărbune, pe fondul obiectivelor europene Green Deal. Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) prevede o țintă RES pentru România de 30,7% la nivelul anului 2030 și se preconizează că această țintă va crește prin actualizarea PNIESC.

România este o țară relativ bogată în resursă solară (peste 210 zile de soare anual, conform statisticilor) și are în vedere utilizarea într-o măsură semnificativă a resurselor regenerabile.

La nivelul lunii iulie 2022 ponderea energiei solare în generarea de energie electrică a fost de aproximativ 3% din capacitate. În sprijinul decarbonizării, este prevăzut ca necesarul de investiții în capacități adiționale de producție solară să fie de 3,7 GW pe parcursul următorilor ani (până în anul 2030).

2. Aderarea la ISA ar plasa țara noastră într-un club select de state dezvoltate, care promovează extinderea energiei solare și oferă asistență tehnică statelor mai puțin dezvoltate, pentru tranziția către energia verde.

3. O eventuală asociere la ISA poate contribui la consolidarea relațiilor bilaterale româno-indiene, deschizând noi oportunități de parteneriat pe multiple planuri.

Notă: În timpul vizitei sale la New Delhi (8 septembrie 2022), dna Kadri Simson, comisarul european pentru energie, a făcut apel la statele membre ale UE să-și intensifice cooperarea cu ISA, iar țările care nu sunt încă membre să analizeze oportunitatea aderării.

De altfel, UE este la rândul ei partener ISA, prin semnarea, la data de 11 decembrie 2018, a unei Declarații comune între UE și ISA de cooperare în domeniul energiei solare.

Subiectul aderării României la ISA a fost abordat de interlocutorii din MAE indian și cu ocazia consultărilor politice bilaterale la nivel de director general (New Delhi 14-15 noiembrie 2020).

De asemenea, participarea României la ISA ar fi de natură să ofere un semnal pozitiv în relația cu Franța (țară co-inițatoare, care face eforturi constante pentru a se poziționa drept unul dintre liderii globali ai combaterii schimbărilor climatice).

În același timp, trebuie avut în vedere că statele semnatare din UE și Marea Britanie sunt cunoscute pentru politica ambițioasă referitoare la schimbările climatice, inclusiv prin promovarea intensivă a utilizării energiilor regenerabile și renunțarea cât mai rapidă la combustibilii fosili și la gazul natural.

Notă: One Sun, One World, One Grid (OSOWOG este o inițiativă a Alianței Solare Internaționale - ISA, Indiei și Regatului Unit, ce are ca obiectiv realizarea unei rețele globale de energie verde, concentrându-se în primul rând pe energia solară și eoliană; a fost lansată de prim-ministrul Narendra

Modi și de prim-ministrul Regatului Unit, Boris Johnson, în cadrul Summit-ului privind schimbările climatice COP26 de la Glasgow.

4. O eventuală asociere a României la ISA ar fi și în concordanță cu Strategia UE pentru energie solară (COM(2022) 221 final) și noua Alianță industrială pentru energia solară fotovoltaică, care urmărește facilitarea extinderii bazate pe inovare a unui lanț valoric industrial rezilient al energiei solare în UE, în special în sectorul producției de energie fotovoltaică. Alianța oferă un cadru pentru coordonarea acțiunilor care vizează dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor noi, mai eficiente și mai durabile. Aceasta acoperă inovarea/tehnologia, lanțul de aprovizionare industrial, finanțarea, reglementarea, competențele și implicarea cetățenilor și va oferi consiliere UE și statelor membre.

Din perspectiva României, există potențial de creștere a utilizării energiilor regenerabile (care va trebuie concretizat în contextul unei ținte a UE mai ambițioase prin pachetul Fit for 55), fiind însă foarte importantă utilizarea gazelor naturale drept combustibil de tranziție și menținerea pentru perioada următoare a posibilității de finanțare pentru proiectele care vizează gazul natural.

Precizăm că principalele beneficii oferite de ISA au fost prezentate de MAE prin Nota nr. D2-2/3985 și F4/3305 din 5 august 2021.

Dintre aspectele potențial problematice menționăm:

- posibilitatea ca în viitor finanțarea organizației să fie asigurată (fie și parțial) prin contribuții naționale;
- eventuale suprapuneri (duplicări și redundanțe) în viitor cu activitatea organizațiilor cu profil similar (de ex. IRENA, IEA).

Demersurile efectuate

Semnarea Acordului-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale reprezintă o aderare a României la un tratat existent. În acest sens din perspectiva art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 590/2003 nu au existat negocieri, ci doar contacte și întreveneri stabilite la nivel diplomatic.

Asocierea României la Acordul-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale nu are implicații asupra obligațiilor juridice și a altor angajamente internaționale asumate anterior de către partea română și nu aduce atingere legislației interne.

Dobândirea calității de stat membru al Alianței Solare Internaționale

Acordul-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale a fost deschis spre semnare cu ocazia reuniunii COP-22 de la Marrakesch din 15 noiembrie 2016.

România devine parte a Acordului-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale prin semnarea, respectiv ratificarea, în conformitate cu prevederile art. VII „Statutul Statelor membre” din Acordul-cadru și cu respectarea procedurilor naționale și internaționale în domeniul tratatelor, mai exact Legea nr.590/2003 privind tratatele.

Raportat la cele mai sus menționate, România va depune, ulterior semnării, un instrument de ratificare, în condițiile art. 1 lit. f) și art. 25 alin. (4) din Legea nr. 590/2003 privind tratatele.

Intrarea în vigoare a tratatului

Tratatul va intra în vigoare în condițiile art. XIII pct. 2 din Acord. Potrivit acestor dispoziții: "Pentru Membrii care au depus un instrument de ratificare, acceptare sau aprobare după intrarea în vigoare a Acordului-cadru, prezentul Acord-cadru intră în vigoare în a treizecea zi de la data depunerii instrumentului respectiv."

III. Evaluarea asocierii României la ISA

Din perspectiva angajamentelor ambițioase asumate în cadrul UE privind tranziția la o economie verde, o decizie din partea României de alăturare la ISA reprezintă o dovadă de angajament ferm atât în cadru european, cât și pe plan internațional.

În concluzie, Ministerul Energiei evaluează pozitiv asocierea României la ISA.

Ministerul Afacerilor Externe a emis, de asemenea, o evaluare pozitivă din punct de vedere politic a unei decizii în acest sens. (Nota nr. D 2-2/3985-F 4/3305 din 5 august 2021)

IV. Propuneri

Având în vedere aspectele sus-menționate, propunem, în baza art. 13-15 din Legea nr. 590/2003 privind tratatele:

- *Aprobarea semnării de către România a Acordului-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale, adoptat la Marrakesh la 15 noiembrie 2016, astfel cum a fost amendat la 3 octombrie 2018 ;*
- *Acordul să fie semnat de către ministrul energiei sau de alt oficial desemnat în acest sens, pentru care vor fi eliberate, după caz, depline puteri, de către Ministerul Afacerilor Externe.*

Anexe:

- *Textul Acordului-cadru privind înființarea Alianței Solare Internaționale, adoptat la Marrakesh la 15 noiembrie 2016, astfel cum a fost amendat la 3 octombrie 2018;*
- *Traducerea în limba română a Acordului menționat.*

